

ÚVOD DO NÁKLADOVÉHO ÚČETNICTVÍ

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

**OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ**

Přednáška č. 1

Uživatelská struktura účetních informací

Vývoj účetnictví byl ovlivněn požadavky na diferenciaci způsobu zobrazení podnikatelského procesu

- podle toho, kdo je uživatelem účetních informací
- podle toho, jaké rozhodovací úlohy řeší

Postupně došlo k obsahovému **oddělení** účetních informací:

- finančního účetnictví
  - daňového účetnictví
  - manažerského (nákladového účetnictví)
-

Uživatelská struktura účetních informací

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **účetní informace finančního účetnictví** (cílem je zobrazení podnikatelského procesu zejména pro potřeby tzv. externích uživatelů)
  - **účetní informace daňového účetnictví** (smyslem je zobrazení podnikatelského procesu s ohledem na správné vyjádření základu daně z příjmů)
  - **účetní informace manažerského (nákladového) účetnictví** (využívány pro řízení podnikatelských procesů pracovníky na různých stupních podnikového řízení)
-

- účetní informace využívané pro řízení v anglosaských zemích
  - účetnictví pro řízení ve francouzsky mluvících zemích
  - účetnictví nákladů a výnosů orientované na rozhodování v německé literatuře
  - v minulosti SPH (střediskové podnikové hospodaření) a ÚSÚ (úplné střediskové účetnictví)
-

Nákladové účetnictví

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- cílem je poskytování podkladů pro řízení reprodukčního procesu v podmínkách, kdy o základních parametrech tohoto procesu **bylo již v minulosti rozhodnuto**
  - používá tradiční obecné prvky účetní metody (bilanční princip, systém účtů, podvojně zobrazení hospodářských transakcí a jejich hodnotové vyjádření)
  - taktéž používá prvky technické (dokumentace a inventarizace), jejichž **základním smyslem je zajistit průkaznost a soulad účetnictví se skutečností**
-

- Podle obsahového zaměření bylo nákladové účetnictví koncipováno jako:
    - výkonové účetnictví
    - odpovědnostní účetnictví
-

Výkonové účetnictví

Hlavním cílem je poskytnout odpovědi na tyto otázky:

- jaké jsou náklady
  - jaká je marže v návaznosti na jednotlivé výkony
  - jaký je zisk
  - jaké jsou další hodnotové charakteristiky finálních nebo dílčích výrobků, zboží, prací a služeb, které podnik realizuje
-

Odpovědnostní účetnictví

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ve vazbě na systém plánů, rozpočtů a vnitropodnikových cen poskytuje odpovědi na otázky:

- jak k celopodnikovým výsledkům přispívají jednotlivé vnitropodnikové útvary
  - jak tyto útvary řídit, aby jejich činnost směřovala k optimálnímu naplnění cílů firmy jako celku
-

Fáze vývoje manažerského (nákladového) účetnictví

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- první fáze nákladového účetnictví
  - druhá fáze nákladového účetnictví
  - třetí fáze manažerského (nákladového) účetnictví
-

První fáze manažerského (nákladového) účetnictví

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- orientace zejména na zjištění skutečně vynaložených nákladů a realizovaných výkonů,
  - orientace na realizované výkony ve vztahu k prodávaným finálním výkonům,
  - následná orientace na realizované výkony ve vztahu k dílčím procesům, činnostem a útvarům, které za vynaložené náklady nebo výnosy odpovídají
-

Druhá fáze manažerského (nákladového) účetnictví

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- takto rozčleněné náklady porovnávají se žádoucím (plánovaným, rozpočtovaným, kalkulovaným) stavem
  - porovnávání skutečných nákladů se žádoucími náklady poskytovaly podklady pro krátkodobé a střednědobé řízení pomocí odchylek
  - první fáze a druhá fáze tvoří základní část *manažerského účetnictví*, jež se označuje jako **nákladové účetnictví**
-

Třetí fáze manažerského (nákladového) účetnictví

- umožňuje vyhodnocování různých variant budoucího rozvoje firmy
  - poskytuje odpověď na otázku „co se stane, když...“
  - využívá účetních informací pro běžné řízení podnikových výkonů, útvarů a procesů (v podmínkách, kdy o základních parametrech podnikatelského procesu bylo rozhodnuto)
  - využívá účetních informací pro rozhodování o variantách a jejich průběhu v **budoucnu.**
  - tato třetí fáze se označuje jako přerůstání nákladového účetnictví v **manažerské účetnictví**
-

Controlling

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- metoda, jejímž smyslem je zvýšit účinnost systému řízení neustálým srovnáváním skutečného a žádoucího průběhu podnikatelského procesu vyhodnocováním odchylek a aktualizací cílů
  - je vymezen dvěma subsystémy:
    - subsystémem plánování a kontroly
    - subsystémem zajištění informační základny
  - Informace pro potřeby řízení jsou pokryty dvěma zaměřeními controllingu
    - nákladovým controllingem
    - finančním controllingem
-

Nákladový controlling

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- zaměřen především na řízení faktorů, které mají zásadní vliv na výši **zisku** daného podniku
  - orientace na **náklady** podniku
  - orientace na **výnosy** podniku
-

Finanční controlling

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- orientace na řízení finanční struktury podniku
  - orientace na řízení kapitálové struktury podniku
  - orientace na řízení peněžních toků podniku
-

Rozdíly mezi nákladovým a manažerským účetnictvím

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Nákladové účetnictví	Manažerské účetnictví
účetnictví pro řízení podnikatelského procesu, o jehož parametrech již bylo rozhodnuto v minulosti	účetnictví, jehož součástí je i rozhodování o budoucích alternativách činnosti
Informace pro předem stanovenou variantu	Informace pro variantní rozhodování
Informace pro řízení: <ul style="list-style-type: none"> - výkonově orientované - odpovědnostní - procesně orientované	Komplexní informace pro vrcholové řízení a rozhodování: <ul style="list-style-type: none"> - na existující kapacitě - o budoucí kapacitě
Řízení hospodárnosti	Řízení efektivnosti
Změny v objemu a sortimentu „zajištěných“ výkonů	Zásadní změny činnosti (strategický marketing, výzkum a vývoj, investiční rozhodování)
Podnikové krátkodobé rozpočty (rozpočtová výsledovka, rozvaha, cash-flow)	
Vnitropodnikové rozpočty a kalkulační systém	Střednědobé a dlouhodobé rozpočty (kapitálové rozpočty, výdaje na výzkum a vývoj)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost
